

Att definiera vad som är möjligt och beskriva vad som är brukligt – två *delvis* motstridiga mål

Benjamin Lyngfelt
Göteborgs universitet

Två grundläggande mål för språkvetenskapen – och kanske i synnerhet för grammatiken – är å ena sidan att definiera vad som är möjligt och å andra sidan att beskriva vad som är brukligt. Det förstnämnda är som mest uttalat inom generativ syntaxtradition, vars mål har uttryckts som att formulera ett regelsystem för att "generate all and only the grammatical sentences of a language" (Chomsky 1957). Strävan att avgränsa det grammatiska från det ogrammatiska är dock betydligt äldre än så och närmast inherent i själva grammatikalitetsbegreppet.

Målet att beskriva vad som är brukligt, å sin sida, är starkast förknippat med just språkbrukstudier, och inte minst med korpuslingvistik. Även detta mål utmärkte dock mycken språkforskning långt före Saussures (1916) uppdelning i *langue* och *parole* – för att inte tala om språkbruksforskningens uppsving på 1970-talet.

I praktiken måste vi i någon mån förhålla oss till båda dessa mål. Även generativister använder korpusar, och även språkbruksforskare måste ta hänsyn till grammatikalitet. Dessutom integreras ett språkbruksperspektiv numera alltmer även i många systemorienterade språkstudier, där kunskap om t.ex. frekvensen hos olika uttryckssätt antas ingå i, och bidra till att forma, språkssystemet (se Bybee 2013 m.fl.).

Jag kommer att diskutera spänningen mellan dessa båda mål utifrån hur kontrasten yttrar sig i det pågående arbetet med att utveckla ett svenskt konstruktikon (SweCcn), där grammatiska, lexikografiska och språkteknologiska traditioner kombineras och ibland råkar i konflikt. Även konstruktikonets olika användningsområden ställer delvis motstridiga krav på dess utformning. Inte desto mindre strävar vi efter att låta metodologiska val i första hand styras av konstruktikonets syften snarare än av dess bakomliggande traditioner.

Referenser

- Bybee, Joan (2013). Usage-Based Theory and Exemplar Representations of Constructions. I: Thomas Hoffmann & Graeme Trousdale (red.), *The Oxford Handbook of Construction Grammar*. Oxford & New York: OUP. S. 49–69.
- Chomsky, Noam (1957). *Syntactic Structures*. The Hague: Mouton.
- Saussure, Ferdinand de (1916). *Cours de linguistique générale*. Paris: Payot.
- SweCcn – ett svenskt konstruktikon. <<http://spraakbanken.gu.se/swe/sweccn>>